

Lekebergs
kommun

Prognosrapport 1 2024

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	MER-styrning	4
	2.1 Politiskt fattade beslut	4
	2.2 Mål 8	
3	Verksamhetsrapport	16
	3.1 Verksamhetsrapport	16
4	Ekonomisk rapport	22
5	Åtgärdsplan för budget i balans	27

1 Inledning

Prognosrapport 1 syftar till att presentera uppföljning och prognos framåt på politiskt fattade beslut, mål med tillhörande indikatorer, ekonomi och budgetavvikelser. I rapporten finns också redogörelser på vad som är aktuellt inom förvaltningen.

Den ekonomiska prognosen för Socialnämnden visar på ett underskott på - 9 500 tkr för 2024. Underskott finns främst inom personalkostnader, inhyrda konsulter, kostnader för assistans samt placeringar inom missbruksvård och familjehemsvård. Förvaltningen inväntar besked om ca 800 tkr i statsbidrag under vår/sommaren. Dessa avser prestationsbaserat bidrag för att kommunen haft en god bemanningsnivå av sjuksköterskor under 2023. Bidraget är ej upptagna i prognosen vilket innebär att underskottet istället blir -8 700 tkr förutsatt att ansökan beviljas och allt annat lika.

Prognosen är osäker eftersom det för närvarande saknas exakta och tidsbestämda åtgärder för att uppnå balans i vissa verksamheter. En hög omsättning bland cheferna har bidragit till bristande kontinuitet i planeringen och genomförandet av kostnadsbesparande åtgärder. Dessutom finns det osäkerhet kring externa placeringar inom både LSS och individ- och familjeomsorgen.

Av det totala underskottet på 9 500 tkr är nästan 5 000 tkr hänförligt till personalkostnader och till stor del har det att göra med förvaltningens fortsatt höga sjukfrånvaro, utmaningar med att få till en kostnadseffektiv bemanning med scheman som inte driver kostnader vilket fortsatt är fallet. Som ett exempel så uppgår förvaltningens mer- och övertidskostnader första tertialet till nästan 1 800 tkr.

Mål Prognosrapport 1

Bedömning av måluppfyllelse görs enligt följande princip:

- Alla indikatorer uppnådda (grön markering) = nämndmål uppnås
- Hälften av indikatorerna uppnådda eller delvis uppnådda (gul markering) = nämndmål uppnås delvis
- Mer än hälften av indikatorerna uppnås inte eller saknar värde = nämndmål uppnås ej

Måluppfyllelse enligt prognos i Prognosrapport 1 2024

Totalt 25 indikatorer varav 2 indikatorer saknar värde under 2024 = 23 indikatorer

17 indikatorer - grön markering

2 indikatorer - gul markering

4 indikatorer - röd markering

2 MER-styrning

2.1 Politiskt fattade beslut

Fattade politiska beslut

Beslut	Status	Kommentar
SON 2018-08-27 §52 Socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att ge nämnden en fortlöpande redovisning av vilka familjehemsplaceringar som är aktuella i kommunen, deras längd och alternativa lösningar till dessa.	Pågående	Redovisning sker fortlöpande på nämndsammanträden enligt beslut
SON 2020-11-11 §84 Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att redovisa pågående placeringar löpande två gånger per år. Första redovisningen ska ske på sista nämnden innan sommaruppehållet. Den andra redovisningen ska ske på den näst sista nämnden inför årsskiftet.	Pågående	Redovisning sker fortlöpande på nämndsammanträden enligt beslut
SON 2021-05-25 §46 Socialnämnden beslutar att kostnaden för placeringar ska rapporteras per månad, på samma sätt som försörjningsstöd.	Pågående	Redovisning sker fortlöpande på nämndsammanträden enligt beslut
SON 2019-05-15 §40 Socialnämnden inför en stående punkt på kommande nämndsammanträden med rapportering av antalet anmälningar till IFO och antal beslut som IFO fattar. Rapportering ska innehålla jämförelsetal från innevarande år och två år tillbaka.	Pågående	Redovisning sker fortlöpande på nämndsammanträden enligt beslut SON 2020-11-11 §84
SON 2019-12-18 §126 Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att arbeta vidare med de angivna prioriterade	Pågående	

Beslut	Status	Kommentar
åtgärderna gällande framtida prioriterade områdena knutet till översyn av IFO.		
SON 2023-04-26 §31 Socialnämnden beslutar att ge socialförvaltningen i uppdrag att utreda avgiftsbeläggande av ytterligare områden inom socialförvaltningens ansvarsområde	Pågående	
SON 2023-04-26 §31 Socialnämnden beslutar att ge socialförvaltningen i uppdrag att utreda nedläggning av icke lagstadgade verksamheten Rehabiliteringen.	Avslutat	
SON 2023-12-13 §137 Socialnämnden beslutar att ge socialförvaltningen i uppdrag att genomföra åtgärder för att utveckla och effektivisera Rehabiliteringen	Pågående	
SON 2023-04-26 §31 Socialnämnden beslutar att ge socialförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på nya riktlinjer för biståndsbeslut	Pågående	
SON 2023-04-26 §31 Socialnämnden beslutar att ge socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en konsekvensanalys gällande brukare och personal.	Pågående	
SON 2023-04-26 §38 Socialnämnden beslutar att det ska finnas uppföljningsdatum och att uppföljningar ska redovisas på varje nämnd 2023 angående åtgärdsplan (Lex Sarah Linden)	Avslutat	Redovisats på sammanträde 2024-02-07 i samband med att ärendet läggs ner.
SON 2023-04-26 §42 Socialnämnden beslutar att IFO ska redovisa för Socialnämnden månatlig	Avslutat	Redovisats på sammanträdet 2023-05-24 §67

Beslut	Status	Kommentar
statistik över anmälningar och ansökningar för perioden januari-april 2023. Statistiken ska redovisas för barn och familjgruppen, vuxengruppen (missbruk, försörjningsstöd) och Bistånd/LSS.		
SON 2023-05-24 §57 Socialnämnden beslutar att socialförvaltningen skyndsamt tar fram ytterligare besparingsåtgärder för arbetet mot en budget i balans. Förslagen ska presenteras i god tid före nästa nämnd.	Avslutat	Redovisades på sammanträdet 2023-09-06 under §78
SON 2023-10-04 §95 Socialnämnden beslutar att uppdra åt socialförvaltningen att: 1. Ta fram förslag på installationsavgift för trygghetslarm, egenavgift för borttappad larmknapp samt larmenhet 2. Ta fram förslag på avgift för demensdagvård och rehab 3. Ta fram förslag på vilka utlån av hjälpmedel som kan avgiftsbeläggas samt förslag på avgift 4. Ta fram riktlinjer för egenavgifter för placerade vuxna i HVB eller familjehem och för andra stöd- och hjälpåtgärder där behandling inte är det huvudsakliga syftet 5. Ta fram riktlinjer för föräldraavgifter för placerade barn- och unga inom SOL och LSS	Pågående	
2023-11-08 §112 Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att redovisa en löpande återrapporering angående antalet ej verkställda beslut	Pågående	

Beslut	Status	Kommentar
och aktuell kö till öppenvården vid varje kommande nämndsammanträde tills dess att antalet har minskat.		
2023-11-08 §120 Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utreda kunskapsbehov på respektive enhet angående dokumentation i journal.	Pågående	
SON 2024-02-07 § 14 Socialnämnden ger förvaltningschef i uppdrag att redovisa hur man ska komma till rätta med de följande bristerna i måluppfyllelsen/indikatorer som redovisades i verksamhetsberättelsen för socialnämnden 2023. Redovisning ska ske löpande på samtliga ordinarie sammanträden under 2024	Pågående	
SON 2024-03-20 § 34 Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att genomföra nivåkartläggning samt verka för att riktad språkutbildning genomförs.	Pågående	
SON 2024-03-20 §38 Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att på nämndens sammanträde 24 april 2024 redovisa hur enheterna planerar att nå en budget i balans	Avslutat	Redovisats på sammanträdet 2024-04-24
SON 2024-03-20 § 42 Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att redovisa en uppföljning av åtgärdsplan som tagits fram för Lex Sarah på Linden senast vid nämndens sammanträde 22 maj 2024.	Pågående	

Beslut	Status	Kommentar

2.2 Mål

Kommunfullmäktiges mål	Nämndmål	Indikator	Nuvärde	Prognos	Målvärde
Lekebergs kommun erbjuder god vård och omsorg	Brukaren inom äldreomsorgens verksamheter ska uppleva en god och trygg omsorg	Andel brukare som har fast omsorgskontakt inom hemtjänst	80 %	90 %	90 %
		Andel boende som erbjuds att delta i dagliga aktiviteter	75 %	90 %	90 %
		Andel korrekt upprättad dokumentation hos brukare inom hemtjänst	60 %	90 %	90 %
	Serviceutbudet inom LSS och socialpsykiatri ska hålla hög kvalitet	Andel boende och deltagare som får bestämma om saker som är viktiga i hemmet och på sin dagliga verksamhet	92 %	92 %	Bibehålla eller öka från 91 %
		Andel korrekt upprättad dokumentation hos boende	67 %	90 %	100 %

Kommunfullmäktiges mål	Nämndmål	Indikator	Nuvärde	Prognos	Målvärde
		och deltagare inom LSS-verksamheter			
		Antal deltagare som får praktik eller arbete utanför daglig verksamhet	2 personer	2 personer	2 personer
	Individ- och familjeomsorgen ska på frivilliga grunder verka för ett så självständigt liv som möjligt, med gott bemötande och individens behov i centrum	Antal personer som nyttjat en eller flera fria samtal på öppenvården	8 pers.	32 pers.	45 personer
		Antal kurativa samtal i familjecentralen	3 st	10 st	10 st
	Hälsa- och sjukvården ska erbjuda god och säker vård	Andel journaler med dokumenterad patientdelaktighet	52 %	70 %	80 %
		Andel med korrekt efterlevnad av samtliga hygienrutiner och klädregler	71 %	75 %	80 %
		Andel läkemedel	90 %	90 %	90 %

Kommunfullmäktiges mål	Nämndmål	Indikator	Nuvärde	Prognos	Målvärde
		som ges i tid			
		Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med sin hemtjänst	100 %	100 %	100 %
		Andelen brukare på särskilt boende som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende	68 %	80 %	80 %
		Andel vuxna som inte återaktualiserats med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd	86 %	86 %	80 %
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras ofta av ensamhet, andel (%)	8 %	6 %	6 %
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - besväras ofta av	21 %	15 %	15 %

Kommunfullmäktiges mål	Nämndmål	Indikator	Nuvärde	Prognos	Målvärde
		ensamhet, andel (%)			
		Antal personer inom LSS-verksamheterna som gjort bostadskarrär	1 person	1 person	1 person
Lekebergs kommun gör det enkelt för medborgare och näringslivet att bo och verka i Lekeberg		Andel av medborgarna som tar kontakt med kommunen via telefon får svar på en enkel fråga (%)			82 %
		Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar			96 %
		Antal e-tjänster för medborgare	58 st.	75 st.	75 st.
		Antal e-tjänster för medarbetare	23 st.	30 st.	30 st.
		Andel e-tjänster som per automatik återger ärendestatuser	67 %	75 %	75 %

Kommunfullmäktiges mål	Nämndmål	Indikator	Nuvärde	Prognos	Målvärde
Lekebergs kommun växer och utvecklas på ett hållbart sätt		Nämnden och styrelsen håller sin budgetram	-3 617 tkr	-9 500 tkr	0 tkr
Lekebergs kommun är en attraktiv arbetsgivare		Medarbetarundersökningen, medarbetarengagemang (HME)	76	80	≥ 80
		Sjukfrånvaro	11,46 %	10 %	7,5 %

Prognosrapport 1 syftar till att presentera uppföljning och prognos framåt på politiskt fattade beslut, mål med tillhörande indikatorer, ekonomi och budgetavvikelser. Här presenteras uppföljning av mål från kommunfullmäktige och socialnämnd med tillhörande indikatorer.

Bedömning av måluppfyllelse görs enligt följande princip:

- Alla indikatorer uppnådda (grön markering) = nämndmål uppnås
- Hälften av indikatorerna uppnådda eller delvis uppnådda (gul markering) = nämndmål uppnås delvis
- Mer än hälften av indikatorerna uppnås inte eller saknar värde = nämndmål uppnås ej

Måluppfyllelse och prognos i Prognosrapport 1

Totalt 25 indikatorer varav 2 indikatorer saknar värde under 2024 = 23 indikatorer

17 indikatorer - grön markering

2 indikatorer - gul markering

4 indikatorer - röd markering

Andel brukare som har fast omsorgskontakt inom hemtjänst

Under årets första månader har hemtjänsten arbetat med att implementera nya rutiner för fast omsorgskontakt. Dialog har förts med medarbetarna om vad det innebär att brukarna har en fast omsorgskontakt och vad som ingår i rollen. Prognosen är att målet är uppnått under 2024.

Andel boende som erbjuds att delta i dagliga aktiviteter

Linden och korttidsavdelning

Andel boende som erbjuds dagliga aktiviteter.

Fem gånger i veckan erbjuds gemensamma aktiviteter som den boende kan välja att gå på. Det förs ingen statistik på vilka som erbjuds aktiviteter idag, vi provade att gå bakåt för att hitta statistik i journalen under april men det blev för svårt.

Enhetschef har tagit fram signeringslista på aktiviteter som ska användas från och med maj månad.

Andel korrekt upprättad dokumentation hos brukare inom hemtjänst

Medarbetare har under våren 2024 gått dokumentationsutbildning och dessa ska nu arbeta vidare med att utbilda sina kollegor ute i verksamheterna. Verksamheten har under årets första månader påbörjat att uppdatera alla genomförandeplaner så att de är uppdaterade efter brukarnas behov.

Andel boende och deltagare som får bestämma om saker som är viktiga i hemmet och på sin dagliga verksamhet

Nuvärde och prognos är sammanslaget värde för LSS Hasselbacken, Kastanjen och Socialpsykiatri. Boende och deltagare är så långt som möjligt delaktiga efter deras förmåga men att bestämma saker som är viktiga i hemmet och på sin Dagliga verksamhet vilket även är dokumenterat i genomförandeplanerna.

Andel korrekt upprättad dokumentation hos boende och deltagare inom LSS-verksamheter

Medarbetare har under våren 2024 genomgått en dokumentationsutbildning under våren och dessa ska nu utbilda sina kollegor. Prognosen är att målet kommer att uppnås under 2024.

Andel deltagare som får praktik eller arbete utanför Daglig verksamhet

En person har fått ett avlönat arbete och en person har fått en praktikplats.

Antal personer som nyttjat en eller flera fria samtal på öppenvården IFO

Antalet personer som har haft Fria samtal kvartal 1 är 8. Under hela år 2023 var antalet Fria samtal totalt 10 personer. Detta talar för att det kommer att ske en ökning av antalet personer 2024. Antalet samtal bör öka om verksamheten ska nå målet vilket verksamheten tror blir svårt med anledning av ärendebelastning i och med en vakant tjänst. Biståndsbeslutade insatser måste prioriteras. IFO ska fortsätta med nya rekryteringsförsök för att få fulltalig bemanning på öppenvården. Handläggare ska även lämna information om möjligheten till fria samtal på föräldramöten på förskolor och skolor. IFO ska se över hemsidan och uppdatera den med information.

Antal kurativa samtal på Familjecentralen

Kvartal 1: Tre kurativa samtal på Familjecentralen. Prognosen är att målet uppfylls under 2024. Kurator deltar på öppna förskolan för att synas, vara tillgänglig och skapa kontakt. Följer med BVC-sköterska på hembesök hos alla nyfödda barn och föräldrar.

Andel journaler med dokumenterad delaktighet HSL

Vid journalgranskningen oktober-november 2023 visas ett förbättrat resultat men målet nåddes inte 2023. Journalgranskning genomförs två gånger per år. Prognosen är att verksamheterna vid första journalgranskningen kommer att öka till 70 % dokumenterad delaktighet. Åtgärder som genomförs nu är att diskussion förs med samtliga legitimerade om hur delaktighet ska dokumenteras så att det framgår i journalen. Troligen är delaktigheten betydligt närmare målvärdet än vad granskningen visar, men det är i dagsläget inte dokumenterat på ett sådant sätt som lätt går att utläsa.

Andel med korrekt efterlevnad av samtliga hygienrutiner och klädregler

Klädreglerna efterföljs i större omfattning än hygienreglerna. Det som oftast missas är att desinfektera händerna innan personal går in till en brukare/patient.

Verksamheterna når inte målet på grund av en ostabil situation där vi nu och under en lång tid har rekryterat många medarbetare. Åtgärder för att nå målet pågår bland annat genom att återigen gå igenom hygienfilmen samt att utse fler hygienombud.

Andel läkemedel som ges i tid

Andel läkemedel som ges i tid mäts på SÄBO, Hemtjänsten, Kastanjen och Hasselbacken. Måluppfyllelse varierar mellan verksamheterna. Måluppfyllelse 2023 var 87,4 %.

Första kvartalet år 2024 visar Oxelgården, Kastanjen, Hemtjänst yttre Mullhyttan och Hasselbacken redovisar resultat på över 90 % gällande läkemedel som ges i tid.

Hemtjänst centrala Fjugesta och Linden ligger under 90 %.

Åtgärder: Enhetschef arbetar tillsammans med sjuksköterskorna för att förbättra resultatet. Resultatet följs upp och redovisas på APT under hela året.

Andel av medborgarna som tar kontakt med kommunen via telefon får svar på en enkel fråga

Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar

Dessa två kommunövergripande indikatorer som framträder i samtliga nämnders egna prognos/bokslutsrapporter, kommer sakna värde under hela 2024. Tyvärr har det, efter beslut om att dessa ska vara med i kommunens MER-plan, visat sig att företaget som vi köper denna serviceätning av har valt att lägga ner denna mätning. Inför 2025 kommer denna indikator tas bort och kommunen tittar redan nu på andra liknande nyckeltal för 2025.

Medarbetarundersökningen, medarbetarengagemang (HME)

Engagemangsindex för kommunen totalt enligt resultat från medarbetarenkät. HME står för Hållbart medarbetarengagemang och mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. Senaste mätningen gällande HME, medarbetarundersökning och medarbetarengagemang som genomfördes under april månad är inte sammanställd ännu så redovisningen avser februari månads mätning.

Socialförvaltningen ska fortsätta arbetet med Friskfaktorer inom alla verksamheter och systematiskt arbetsmiljöarbete samt utveckla introduktionen för nya medarbetare. Under 2024 ska alla verksamheter arbeta och lyfta fram förslag och åtgärder utifrån resultatet i pulsmätningarna.

3 Verksamhetsrapport

3.1 Verksamhetsrapport

Linden och korttidsavdelning

Särskilda boendeplatser (totalt 25 platser) har inte varit fullbelagt. På korttidsavdelningen (9 platser) har det varit tomma platser/dygn vissa veckor. Totalt sett har Linden 34 platser. Statistik gällande beläggning finns inte men upprättas från och med april månad.

Aktivitetsgruppen har anordnat flera olika aktiviteter för brukarna på Linden. Vårdinnan har ordnat aktiviteter under vardagarna i grupp.

Åtgärderna i handlingsplan efter lex Sarah är pågående. Bland annat så sker en schemaöversyn och vi ser över verksamhetens dagliga planering. Från april månad genomförs egenkontroll på genomförandeplaner.

Introduktionsdag för nya timvikarier och feriepraktikanter planeras innan sommaren. Semesterplaneringen är inte klar ännu, intervjuer med fler vikarier pågår. Kompetensförsörjningen är en utmaning för verksamheten.

Ny enhetschef på plats från april månad.

Oxelgården

Särskilda boendeplatser har varit fullbelagt. Det är 4 personer som väntar på att få sitt SÄBO beslut verkställt på Oxelgården, var av en har väntat mer än 3 månader.

Demensdagvården Gläntan har haft 8 - 10 gäster på dagvården.

Introduktionsdag för nya timvikarier och feriepraktikanter planeras innan sommaren. Just nu är semesterplaneringen klar. Kompetensförsörjningen är en utmaning för verksamheten.

Aktivitetsgruppen anordnat flera olika aktiviteter för brukarna på Oxelgården. Vårdinnan ordnar aktiviteter i veckorna antingen i grupp eller enskilda. Målet är att det är en gemensam aktivitet för alla avdelningar varannan månad. Medarbetarna arbetar med ett personcentrerat förhållningssätt och skapar aktiviteter regelbundet på avdelningarna.

Demensteamet

Teamet består av sjuksköterska, arbetsterapeut, undersköterska, biståndshandläggare, enhetschef Oxelgården och HSL.

Teamet samarbetar tillsammans med vårdsamordnare på vårdcentralen och bjuder in denne minst en gång per termin till träffar för samverkan.

Teamet har regelbundna möten, öppet hus, anhörigträffar, föreläsningar, anhörigcirkel, telefonkontakter, hembesök och studiebesök.

Målet är ett förebyggande arbete och att utveckla omhändertagandet av medborgare som har kognitiv svikt. Ge stöd och information till anhöriga om olika demenssjukdomar.

Hemtjänsten

Den planerade tiden i hemtjänsten håller sig nu på en nivå på cirka 3500-3600 planerade insatstimmar per månad vilket är ungefär samma som 2023. År 2021 låg den planerade tiden på cirka 2700-2800 timmar och år 2022 på cirka 3200-3300 timmar, vilket synliggör en tydlig ökning av behov. Dagligen planeras ungefär 400-450 besök ut i hemtjänsten och vi ger regelbundet insatser till cirka 140 brukare samt tar hand om larm. Av dessa besök ligger ca 70 besök nattetid vilket är en ökning sedan tidigare år.

I oktober 2023 togs ett nytt schema fram kopplat till nya ATL. Schemat innebar att det saknas täckning av personal, framför allt på helgerna, vilket inneburit svårighet att bemanna utifrån verksamhetens behov. De vikarier som finns tillgängliga används för att täcka upp grundbehovet och finns därmed inte tillgängliga att täcka upp med vid sjukfrånvaro. Detta leder till att ordinarie personal fått täcka upp på lediga dagar. Vi ser en konsekvens av detta då personalkostnaderna ökat, vikarietimmarna har ökat samt att även sjukskrivningarna har ökat. Detta leder även till en ökad administrativ börda för både planerare/samordnare och chefer som får lägga stora delar av sin tid på att bemanna, vilket i hög grad påverkar övriga arbetsuppgifter.

Hälso- och sjukvård

Sjukfrånvaro:

Under perioden 240101-240331 ligger sjukfrånvaron i verksamheten på 4,89 %.

Sjukfrånvaron har ständigt legat under målvärdet, men det finns individer som drar upp snittet. Chef har haft kontakt med samtlig personal som haft frånvaro och rehabsamtal är genomförda under året med samtlig personal som haft minst 6 frånvarotillfällen. Samtalen, eventuella rehabplaner och tillhörande åtgärder har dokumenterats i Adato.

Budget:

Verksamheten har t o m utgången av mars ett litet underskott. Det beror på utbetalda semesterdagar för hjälpmedelstekniker som avslutade sin tjänst i kommunen, inköp av nya mobiler samt övertid under julhelgen. Verksamheten har också tagit över en medarbetare från Linden där viss del av lön täcks av lönebidrag men resterande del av lönekostnaden finns inte i budget

Personal:

Under den första tertialen har två sjuksköterskor, en arbetsterapeut och en hjälpmedelstekniker börjat arbeta i verksamheten. Alla vakanser är tillsatta. Under mars månad sade en nattsjuksköterska upp sig och rekryteringen var lyckosam och ny nattsjuksköterska är anställd från och med mitten av maj.

Framöver är prognosen att det kommer vara en omfattande regional och nationell brist på både sjuksköterskor/distriktssköterskor och arbetsterapeuter. Därför är bedömningen av HSL-chef att kommunen behöver vara offensiv i sin inriktning gällande bägge yrkeskategorierna. Viktigt att verksamheten arbetar för att få behålla sin personal, att vara en attraktiv arbetsplats som erbjuder bra villkor och möjlighet

till vidareutbildning och utveckling.

Viktiga händelser:

Behoven av arbetsterapeutiska insatser har ökat över tid. Detta gjorde att enhetschef beslutade om att förstärka arbetsterapeutgruppen med en tjänst. Ambitionen är att medborgare i Lekeberg ska bibehålla sitt oberoende och leva ett aktivt liv.

Effektivisering av rehabteamet/enheten. Socialförvaltningen fick av nämnd ett uppdrag att effektivisera rehabenheten med dagrehab och hemrehab inom befintlig budget. Detta skulle innebära tidsbegränsad tid på dagrehab som skulle innebära ett ökat inflöde av patienter. Uppdraget innebär också att man skulle medvetandegöra medborgarna om rehabenhetens existens och samverka med vårdcentralen och befintliga verksamheter inom kommunen för att öka intag av patienter för träning. Uppföljning kommer att ske under september månad.

Arbetsterapeuterna har utökat möjligheterna för vårdpersonal att utbilda sig inom hjälpmedel, introduktionsutbildning samt lyftkörkort. Detta för att säkerställa att baspersonal har en bra grund att stå på när det kommer till dessa arbetsuppgifter.

Kastanjen/Personlig assistans

På kastanjen är samtliga 13 lägenheter uthyrda. Det finns en kö till bostad med särskild service, LSS (Kastanjen och Hasselbacken). Det är en person som väntat på bostad med särskild service i mer än 3 månader, under april månad har erbjudande lämnats.

Rekrytering av vikarier pågår ständigt. Både till Kastanjen Serviceboende och personlig assistans. Det blir svårare för varje år som går att hitta kompetenta vikarier. Särskild teckenspråkskuniga och även personliga assistenter.

Personlig assistans; 5 vuxna och ett barn i egen regi. De två nya ärendena har fått avslag från Försäkringskassan.

Vi är fyra personer på Serviceboendet som har fått bidrag från Omställningsfonden för att utbilda oss i svenskt teckenspråk på Västanviks Folkhögskola. Vi har gått två veckokurser och en distansutbildning under året. Syftet är att fler ska kunna stötta vår döva boende samt att främja delaktighet och gemenskap i personalgruppen. Vi har både döva och hörande medarbetare.

Personalgruppen är stabil, välfungerande och kunnig. Det finns goda förutsättningar för att ge det stöd som vi är ålagda att göra.

Hasselbacken och Socialpsykiatri

Hasselbacken

Under perioden januari-mars 2024 har samtliga 12 lägenheter varit uthyrda.

Det finns en kö till bostad med särskild service, LSS (Kastanjen och Hasselbacken). Det är en person som väntat på bostad med särskild service i mer än 3 månader, under april månad har erbjudande lämnats.

Ekonomiska prognosen visar på ett underskott. Under första halvan av året har det

tillsatts extra resurs dygnet runt med anledning av risker för hot och våld. Ett stort antal timvikarier har använts och nyrekrytering har gjorts för att täcka vikariebehovet. Denna extra resurs är avslutad i slutet av april.

Rekryteringen inför semesterperioden pågår och är i dagsläget inte klar.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en utmaning i verksamheten.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri är en liten verksamhet med 4 personal. Med anledning av heltidsresan finns idag en överanställning på 25 %. Denna överanställning är under januari-maj månad utlånad till annan verksamhet.

Behovet av insatser går upp och ner under året. Behovet styrs av antalet beviljade och avslutade biståndsbeslut. Behovet i verksamheten har under perioden januari-mars 2024 ökat med fler beviljade biståndsbeslut, idag 45 aktuella beslut, vilket speglar behovet under samma period tidigare år.

Semesterplaneringen för socialpsykiatri är färdig.

Daglig verksamhet

Under första delen av 2024 har Daglig verksamhet jobbat mycket med att sätta deltagarna i fokus. Detta har gjorts genom att ha deltagar-APT, där vi lyfter gemensamma frågor och önskemål, använda samma frågor på uppföljningarna av genomförandeplanerna som deltagarna får i brukarundersökningen, återkommande teamträffar där personalen diskuterar deltagarnas utveckling och eventuella stegförflyttningar.

Den 20 mars arrangerade vi en vårmärnad på Kastanjen där framför allt anhöriga till deltagarna kom och tittade på verksamheten, men även hade möjlighet att köpa något av det vi tillverkar.

Sedan den 1 januari 2024 är det kommunernas ansvar att hålla ordning på återvinningsstationerna. Detta uppdrag har i Lekebergs fall gått till Sydnärkes kommunförbund. Förbundet ställde i sin tur frågan om Daglig verksamhet var intresserade av en sådan uppgift. Verksamheten sa ja till detta och sedan den 2 januari är det två deltagare med bilkörkort som sköter renhållningen. Sydnärkes kommunförbund står för bil och arbetskläder. Vi sköter stationerna i Lanna, Fjugesta, Mullhyttan, Hasselfors, Finnerödja och Tiveden.

Individ- och familjeomsorg

En rekrytering har kunnat genomföras under våren till en handläggartjänst i Barn- och familjegruppen med start i juni. En av tre socionomkonsulter kan därmed avslutas. Två socionomkonsulter behöver finnas kvar till dess att tillsättning av tillsvidareanställd personal har kunnat ske.

Två sommarvikarier har kunnat rekryteras.

Rekryteringsförsök gällande vikariat för föräldraledig handläggare i vuxengruppen har gjorts, tyvärr utan resultat. Inga ytterligare rekryteringsförsök kommer genomföras då det är förhållandevis kort tid kvar till dess att en föräldraledig medarbetare

återkommer till vuxengruppen i september månad.

Nya rekryteringsprocesser inleds till dess att tre handläggare är rekryterade till Barn- och familjegruppen och till vakant tjänst på Öppenvården.

Avtalssamverkan med Laxå kommun avseende Budget -och skuldrådgivningen, kommer upphöra vid årsskiftet. Förutom Lekebergs kommun har även Askersunds- och Hallsbergs kommun ingått i avtalssamverkan. Möjligheten att upprätta en ny avtalssamverkan med dessa kommuner ses över.

Möjlighet att ingå avtalssamverkan inom verksamhetsområdena familjerätt och familjehem kommer utforskas i dialog med Sydnärkekommunerna.

Ekonomiskt bistånd har ökat. En förklaring kan vara att det under första kvartalet har inkommit 19 nya hushåll. Orsakerna till nyansökningarna ser vid en första anblick ut att kunna variera. Nyinflyttade till kommunen, elskulder och arbetslöshet förekommer.

Kostnaden för missbruksvården har överskridits. Utifrån att personer med missbruksproblematik har ökat under de senaste åren, förefaller budgeten vara för snävt satt. Institutionsvård med stöd av SoL och LVM har bedömts vara nödvändig utifrån omfattande vårdbehov.

Även kostnaderna för familjehemsvård för barn och unga ligger över budget när det gäller de konsulentstödda hemmen. Den statliga subventionen av familjehemsplaceringar som togs bort 2024 påverkar underskottet. Ett konsulentstöttat familjehem har kunnat övertas i kommunens egen regi, vilket har halverat placeringskostnaden. I övrigt ses kostnader över i familjehemsvården.

Ärendetyngdsmätning har genomförts en första gång som en pilotstudie i barn- och familjegruppen. Vissa justeringar har gjorts inför första ordentliga mätningen som planeras genomföras i slutet av april.

Överlag har administrativa arbetsuppgifter ökat på enheten under det senaste året. Detta belastar framför allt administratör, de två teamledarna och enhetschef.

Nära vård

Processledare har tagit fram en färdplan för 2024. Syftet med *Färdplan "Vi skapar hälsa tillsammans"* är att den ska stärka och förbättra hälso- och sjukvården, välfärden och folkhälsan för medborgare i Lekebergs kommun där insatserna/aktiviteterna bär på utveckling samt strukturerad samverkan internt och externt i de offentliga organisationerna, kommun och region, länsstyrelse, tillsammans med civilsamhället.

Denna färdplan har i avsikt att samla Lekebergs kommuns insatser för att skapa en struktur med aktuella överenskommelser, planer samt behov för att tydliggöra folkhälsoarbetet i Lekebergs kommun samt tydliggöra omställningen till Nära vård. Färdplanen är ingen detaljerad handlingsplan, den tar ut en lokal inriktning och ska vara ett stöd att utgå ifrån i det lokala utvecklingsarbetet.

Färdplanen ska ge struktur med kontinuerlig uppföljning men även en årlig uppföljning till politik och ledning i kommunen.

Två målgrupper är särskilt prioriterade för arbetet med att skapa hälsa tillsammans,

**Lekebergs
kommun**

äldre samt barn och unga. Inom målgrupp äldre kommer även LSS-målgrupp med vuxna inkluderas då pågående aktiviteter bistås med medel från Nära vård omställningen riktad förebyggande insatser.

4 Ekonomisk rapport

Den ekonomiska prognosen för Socialnämnden visar på ett underskott på - 9 500 tkr för 2024. Underskott finns främst inom personalkostnader, inhyrda konsulter, kostnader för assistans samt placeringar inom missbruksvård och familjehemsvård. Förvaltningen inväntar besked om ca 800 tkr i statsbidrag under vår/sommaren. Dessa avser prestationsbaserat bidrag för att kommunen haft en god bemanningsnivå av sjuksköterskor under 2023. Bidraget är ej upptagna i prognosen vilket innebär att underskottet istället blir -8 700 tkr förutsatt att ansökan beviljas och allt annat lika.

Prognosen är osäker eftersom det för närvarande saknas exakta och tidsbestämda åtgärder för att uppnå balans i vissa verksamheter. En hög omsättning bland cheferna har bidragit till bristande kontinuitet i planeringen och genomförandet av kostnadsbesparande åtgärder. Dessutom finns det osäkerhet kring externa placeringar inom både LSS och individ- och familjeomsorgen.

Av det totala underskottet på 9 500 tkr är nästan 5 000 tkr hänförligt till personalkostnader och till stor del har det att göra med förvaltningens fortsatt höga sjukfrånvaro, utmaningar med att få till en kostnadseffektiv bemanning med scheman som inte driver kostnader vilket fortsatt är fallet. Som ett exempel så uppgår förvaltningens mer-och overtidskostnader första tertiet till nästan 1 800 tkr.

Förvaltningsgemensamt inkl. nämnd 2 080 tkr

Under förvaltningsgemensamt finns budget för bland annat nämndens ledamöter, förvaltningsledning, LOV (lagen om valfrihet), arbetskläder, verksamhetssystem, reinvesteringsanslag och bostadsanpassningsbidrag. Personalkostnaderna för förvaltningsledning drar över budget med nästan 1 500 tkr varav ca 1 000 tkr är kostnader för konsultchefer på Lindens boende under rekrytering. Resten beror på utökning av 1,0 enhetschef på Lindens boende, 50 % MAR (medicinskt ansvarig rehabilitering, samt ökade kostnader för MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) när den ordinarie förvaltningschefen tjänstgör som tillförordnad MAS med bibehållen lön som förvaltningschef. Här finns också nämndens planeringsreserv om 1 300 tkr som i år används till satsningar på ca 500 tkr i fler moduler i verksamhetssystemet för bemanningsplanering samt en bemanningsakademi för chefer och planerare. Detta för att fortsätta arbetet med att få till en effektivare bemanning. En rekryteringskonsult anlätades för att tillsätta två nya chefspositioner på Lindens boende. Resultatet blev att en chef rekryterades externt, medan den andra positionen tillsattes genom intern rekrytering. Investeringsbudgeten kommer lämna ett överskott för året på 300 tkr på grund av återhållsamhet med investeringar under året. Vid tiden för denna prognos så ligger kostnaderna för bostadsanpassning under budget och prognosen för året är en budget i balans men med viss osäkerhet då man inväntar en omfattande ansökan som är oklar om den kommer beviljas och i så fall till vilken kostnad.

Överskottet består också av statsbidraget för en god bemanning av sjuksköterskor som kom 2023 men som får användas i år. Hemtjänstens intäkter har överstigit budgeten, delvis på grund av en extra månads intäkt på 240 tkr i år, efter att taxevälkomnanden och avgiftsnämnden ändrade utbetalningsmodellen till medlemskommunerna från

efterskott till innevarande månad. Dessutom har en ny avgift för installation av trygghetslarm införts, vilken beräknas inbringa 30 tkr i år.

LSS - 540 tkr

Budgeten för Hasselbackens gruppbostad är i ej i balans, under första halvan av året har det tillsatts extra resurs dygnet runt med anledning av risker för hot och våld. Ett stort antal timvikarier har använts och nyrekrytering har gjorts för att täcka vikariebehovet. Denna extra resurs är i slutet av april avslutad. En boendeplats blev ledig i slutet av april och platsen kommer säljas till Laxå kommun. Dock blir det inget överskott från det då kommunen också behövt köpa en till extern boendeplacering som kostar lite mer än vad vi får in på försäljningen. Prognostiserat underskott för året för Gruppbostad är 660 tkr.

För personlig assistans redovisas prognostiserat ett underskott om ca 600 tkr. Det är flera delar i underskottet, dels att två nya ärenden som beviljats av kommunen fått avslag om statlig assistans vilket gör att istället för att betala för de 20 första timmarna så står kommunen hela kostnaden för assistansen i de ärendena. Dessutom är det höga kostnader för personal i ett några assistansärende i egen regi, hög sjukfrånvaro driver kostnader för vikarier och övertid.

Daglig verksamhet redovisar ett överskott på 640 tkr för 2024, verksamheten har överskott på intäkter för försäljning av kökstjänst till kommunstyrelseförvaltningen, men stora delen av överskottet beror på personalkostnader, Verksamheten har budget för semestervikarier till alla medarbetare med eftersom daglig verksamhet inte har lika mycket verksamhet på sommaren behöver inte alla som har semester ersättas med vikarier. Man jobbar även hela året aktivt med att hålla nere kostnaderna genom daglig vikarieplanering. Daglig verksamhet har börjat utföra städning av kommunens återvinningsstationer på uppdrag av Sydnärkes kommunalförbund. Avtalet är ej klart ännu så ersättningen som kommunen ska få är ej upptagen i prognosen.

När det gäller övriga insatser inom LSS såsom ledsagning, korttidsvistelse och ungdomsfritids är prognosen en budget i balans men det finns en viss osäkerhet i några ärenden som inte verkställts ännu och kostnaden inte är känd och kan komma att dra över budget.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri är en liten verksamhet med 4 personal. Med anledning av heltidsresan finns idag en överanställning på 25%. Denna överanställning är under januari-maj månad utlånad till annan verksamhet och resten av året finansieras den med vakansavdrag vid sjukdom och semester som inte ersätts.

Hemtjänst - 5 300 tkr

Hemtjänsten går med ett rejält underskott vilket kopplas till personalkostnader. De två stora posterna här är schemat och sjukfrånvaron. Den höga sjukfrånvaron tillsammans med en för låg grundbemanning och brist på vikarier leder till stora övertidskostnader. För första tertialet uppgår kostnad för mer- och övertid till 900 tkr

och fortsätter på samma nivå beräknas kostnaden på helåret bli nästan 2 800 tkr. Trots flera schemaförändringar så följer det inte verksamhetens behov på ett optimalt sätt. Till exempel så finns det en överkapacitet på eftermiddagar som men behöver göra något åt. En annan viktig del i verksamheten är planeringen av insatser som inte fungerar helt optimalt, bland annat har planerare fått lägga mycket av sin tid på att leta vikarier istället för att jobba med att få till en optimal planering. Därför har man utökat med 1,0 planerare i år. På natten har man utökat med 1 medarbetare per natt utöver budget. Prognosen är beräknad på att kostnaderna fortsätter ligga på samma höga nivå året ut som de första fyra månaderna. På grund av att det är nytillträdda enhetschefer och inte fulltaligt på chefsidan ännu gör det svårprognostiserat vad de planerade åtgärderna kommer innebära i minskade kostnader i år. Åtgärder planeras i detta nu och kan läsas om i nästa avsnitt.

Hälso- och sjukvård - 240 tkr

Underskott på sjuksköterskor årets första månader, sjukfrånvaro som behövt ersättas med vikarier eller övertidsarbete. Under en kortare period under våren har man haft en extrapersonal på natten på grund av arbetsmiljöproblem. En extern konsultfirma har varit inne och jobbat med konflikthantering för HSL och hemtjänst till en kostnad på ca 50 tkr, den delas med hemtjänsten.

Underskottet beror också på kostnad för lokal till arbetsterapeuterna som vid rivning av Linden flyttades till annan lokal men där det aldrig skrevs något kontrakt och därmed inte finns in budget. Kontrakt är nu skrivet och kommunen betalar en årshyra på drygt 70 tkr. Ny avgift för bostadsanpassningsintyg har införts under året och beräknas ge en intäkt i år på ca 30 tkr.

Kostnaderna för hjälpmedel, sjukvårdsartiklar och inkontinensmaterial inom hemtjänsten förväntas ligga inom budgeten för detta år.

Särskilt boende - 200 tkr

Oxelgården 400 tkr

På Oxelgården har timlönerna för nattpersonalen överstigit budgeten. Det underskottet beräknas hämtas in under året. Överskottet beror uteslutande på högre intäkter, till exempel så kommer alla förvaltningens verksamheter få 13 månaders intäkter för hyra, omsorg och måltider då taxe- och avgiftsnämnden lagt om utbetalning av intäkterna till kommunen från efterskott till innevarande månad. För demensdagvården beräknas ett mindre överskott om 40 tkr för införande av ny vårdavgift för deltagarna.

Linden - 600 tkr

På Lindens boende så har underskottet från tidigare år minskat och de förändringar som gjorts med framför allt att kartläggning av bemanning utifrån tilldelad ram och schemaförändringar ser ut att ge effekt. Dock är det fortfarande en högre bemanning mot budget, två kvalitetsundersköterskor är tillsatta och till viss del täcks deras ordinarie tjänster av vikarier, 40 % planerare är också utöver budget. Det återstår saker att göra för att få till en mer optimal bemanning. Sjukfrånvaro fortsätter till exempel att ligga på en hög nivå vilket driver vikariekostnader och övertid när

bemanningsplaneringen inte är helt optimal och det ibland är svårt att hitta vikarier. I år förbättras resultatet också med den extra månadens intäkt för omsorg, hyra och måltid på ca 300 tkr.

Individ- och familjeomsorgen - 5 300 tkr

En del av enhetens underskott beror på att vakanta tjänster fylls med inhyrda konsulter, vilket är dyrare än fast anställda. En av tre socionomkonsulter kommer att avsluta i maj. Två konsulter behövs kvarstå tills permanent personal kan anställas. Prognosen räknar med att två konsulter stannar till augusti, med en total kostnad på cirka 2 900 tkr, medan besparingen från de vakanser de täcker är cirka 1 100 tkr. Om kontrakten förlängs ökar kostnaden med cirka 170 tkr per månad, efter avdrag för besparingar från vakanta tjänster.

Under de första månaderna av året har det ekonomiska biståndet ökat jämfört med föregående år. En möjlig förklaring är att det under det första kvartalet registrerades 19 nya hushåll. Vid en första anblick verkar orsakerna till de nya ansökningarna variera, inklusive nyinflyttade till kommunen, elskulder och arbetslöshet. Prognosen för helåret är att utbetalningarna ligger kvar på samma förhöjda nivå som årets första månader och landar då på - 650 tkr.

Kostnaderna för missbruksvård och institutionsvård har redan överstigit årsbudgeten, och prognosen pekar på att kostnaderna kommer att fortsätta öka i år, vilket leder till ett underskott på 2 100 tkr. Antalet personer med missbruksproblem har stigit under de senaste åren, och institutionsvård enligt SoL och LVM har ansetts nödvändig på grund av omfattande vårdbehov.

Familjehemsvården för barn och unga överskrider budgeten, särskilt för de konsulentstödda hemmen, och borttagandet av den statliga subventionen för familjehemsplaceringar 2024 påverkar underskottet. Kommunen har tagit över ett konsulentstött familjehem, vilket har minskat placeringskostnaden till hälften. Övriga kostnader inom familjehemsvården granskas också.

Kommunen har antagit nya principer för egenavgifter för vuxna placerade på HVB, stödboende eller familjehem, samt för underhållstöd för föräldrar som har barn placerade utanför det egna hemmet enligt socialtjänstlagen eller LSS. Omfattningen av de eventuella intäkterna är i nuläget okända.

Ekonomiskt resultat

	Budget	Utfall 240430	Årsprognos	Avvikelse
Förvaltningsgemensamt	19 828	10 985	17 748	2 080
LSS	45 673	15 183	46 213	-540
Socialpsykiatri	2 621	785	2 621	0
Hemtjänst	28 661	11 313	33 961	-5 300
Hälso- och sjukvård	18 334	6 143	18 574	-240
Särskilt boende	53 167	16 717	53 367	-200
IFO	29 489	11 847	34 789	-5 300

Lekebergs kommun

	Budget	Utfall 240430	Årsprognos	Avvikelse
Summa	197 773	72 973	207 273	-9 500

5 Åtgärdsplan för budget i balans

Socialförvaltningen står inför stora utmaningar de kommande åren för att få en budget i balans. För att minska underskottet har socialförvaltningen fattat beslut om besparingsåtgärder, utöver de åtgärder som verksamheterna redan påbörjat för att komma inom budgetram. Inom flera verksamheter kommer det att arbetas fram hållbara scheman som ska bromsa underskottet. Förvaltningen håller igen på investeringar som sparar ca 300 tkr som ingår i prognosen. Kompetensutveckling och utbildningar sker endast under 2024 när de behövs för att kunna utföra arbetet samt vid nya lagkrav. Utbildningar kan fortgående ske via statliga medel. Planeringsdagar genomförs på hemmaplan och i stor utsträckning på ordinarie möten. Budgeten för kompetensutveckling uppgår till 660 tkr för i år. Nämnade åtgärder som finns beräknade ger en besparing på ca 1 965 tkr för 2024 varav 1 065 tkr är inräknat i prognosen.

Åtgärder	Besparing 2024 Tkr	kommentar
Åtgärder som ingår i prognosen		
Investeringar	300	
Avsluta inhyrda socionomer IFO	680	
Nya avgifter	85	Trygghetslarm, rehab, demensdagvård, intyg bostadsanpassning
Summa	1 065	
Åtgärder som ej är medräknat i prognosen		
Kompetensutveckling	550	
Införa delade turer hemtjänst		Beräkning av besparing ej gjord vid prognostillfället
Minska nattens arbetspass från 10 till 9 h	350	Avser 3 månader SÄBO och hemtjänst
Minska antal fridagar i schema till gällande avtal		Beräkning av besparing ej gjord vid prognostillfället
Fortsatt arbete med effektiva scheman		Beräkning av besparing ej gjord vid prognostillfället
Egenavgifter för vuxna placerade på HVB, stödboende eller familjehem, samt för underhållstöd för föräldrar som har barn placerade utanför det egna hemmet		Debitering ej påbörjad ännu.
Summa	900	
Total besparing 2024	1 965	

Åtgärder som har genomförts:

- Fler chefer har tillsatts vilket ökar sannolikhet för att det skapas utrymme för att arbeta aktivt med schemalaggningsen och följa upp verksamheten på ett bättre sätt.
- Omvärldsbevakning har genomförts med stöd av NLU hur andra kommuner i liknande situationer har organiserat sig och följt upp ekonomin på ett mer effektivt sätt, bland annat central schemalaggningsen och bemanning.
- Ett koncept för helgtjänstgöring har tagits fram och finns färdigt att användas.
- Återinförande av delade turer hemtjänsten. Hemtjänsten har idag ett schema som inte är anpassat efter verksamheten. Detta innebär att verksamheten under en längre tid har haft flera vakanta pass än tidigare. Hemtjänsten har också periodvis ett högt inflöde av brukare med en högre vårdtyngd i perioder. Verksamheten behöver kunna möta upp brukarnas behov och därför behöver åtgärder vidtas. Idag behöver ordinarie personal arbeta extra för att täcka upp pass och detta leder enbart till sämre arbetsmiljö för hela verksamheten samt högre sjukfrånvaro. Detta drabbar medarbetare och brukare på ett negativt sätt. Allt sammantaget blir en ohållbar situation för verksamhetens chefer och det blir också svårt att kunna genomföra en bra, hållbar planering. Socialnämnden måste under 2024 säkerställa att förvaltningen tar sitt ansvar för att hålla den budget fullmäktige tilldelat vilket innebär att förvaltningen kommer att behöva genomföra flera förändringar under året. Socialförvaltningen kommer av den anledningen att återigen införa delade turer på helgerna inom hemtjänsten som ett led i att komma till en budget i balans, vilket nyligen har samverkats med fackliga parter.

Flera verksamheter i förvaltningen har idag en budget i balans och några verksamheter har idag ett stort underskott. Verksamheterna arbetar aktivt på olika sätt att minska sjukfrånvaron som inom vissa verksamheter är väldigt hög. Sjukfrånvaron är en av orsakerna till den höga mer- och overtiden och en annan orsak är ett schema som inte följt bemanningsbehovet, framför allt på helger. En åtgärd som kommer vidtas under 2024 är schemaöversyn för både dag och natt där turer kommer att flyttas och kortas ned där det är möjligt. Detta för att få ett hållbart schema med dygnsvila och veckovila som anpassas efter arbetstidslagen och som ger medarbetarna rätt, hållbar vila. Målet är att samtliga verksamheter i Lekebergs kommun ska ha samma schemaperioder för att kunna arbeta med samplanering i hela kommunen och få jämnare dagar. Nytt schema förväntas vara klart den 1 oktober för både natt och dag i alla verksamheter.

Nya moduler i TimeCare har köpts in för att uppgradera vårt system och en modul har sagts upp som hade en funktion som förvaltningen inte nyttjade. De nya modulerna är Controllermodul, Produktionsplanering samt Kompetens och kommer att leda till att cheferna äger sitt schema och enklare kan göra schemaanalyser. Modulerna kommer att levereras och installeras i september. Cheferna kommer att kunna följa vad schemat kostar som läggs ut varje period och hur verksamheten förhåller sig till budget. Nästan 90 % av budget ligger i bemanning så detta kommer framåt vara ett högt fokus för alla verksamheter. I kommande schemaanalys kommer antalet fridagar i schemat att ses över och anpassas efter arbetstidslagen. Flera av

verksamheterna har idag många fler fridagar per medarbetare än vad som är enligt avtal vilket är väldigt kostnadsdrivande när dagarna måste ersättas med vikarier. Även nattarbetstiden kommer ses över från 10 timmar till 9 timmar vilket kan minska vikariebehov och frigöra resurser. Dessa åtgärder förväntas även bromsa underskottet för förvaltningen.

Revidering av den bemanningshandbok som togs fram under 2021 kommer inledas.

En annan åtgärd som ska ske under 2024 är genomförande av Bemanningsakademi (BA) för chefer, planerare och samtliga medarbetare för att öka förståelse och kunskap för kopplingen mellan ekonomi, schema och bemanning. Alla socialförvaltningens medarbetare behöver fokusera på att arbeta mer personcentrerat för de som vi är till för och att förvaltningens medarbetare under hösten ska gå BA är ett led i detta arbete.

Förändring tar tid men organisationsöversyn pågår i alla verksamheter samt även översyn av roller i verksamheterna. Verksamhetsrutiner upprättas för att tydliggöra vad verksamheterna framöver ska göra på dagen och på natten.

Återinförande av delade turer inom hemtjänsten har precis samverkats som ett led att nå en budget i balans samt för att förbättra grundbemanningen.

Ett uppdragsdirektiv har tagits fram med syfte att bland annat se över om det går att centralisera schemaläggning tillsammans med bemanning. Förslaget kommer att presenteras i juni med NLU som drivande utredare då förslaget berör flera av kommunens förvaltningar. Förhoppningen är att den nya enheten även kommer att hantera vikarieanskaffning året runt med stöd av chefer samt hålla i grundintroduktionen för nya vikarier.

Socialnämnden har tagit fram förslag att avgiftsbelägga flera delar inom nämndens område och nya avgifter är beslutade och väntas ge intäkter på ca 85 tkr som är med i prognosen. Intäkterna kan ge mer, men det är svårt att prognostisera vissa avgifter som ingår i maxtaxa. Beslut har även tagits gällande att ta ut avgifter i form av egenavgifter för vuxna placerade på HVB, stödboende eller familjehem, samt för underhållstöd för föräldrar som har barn placerade utanför det egna hemmet enligt socialtjänstlagen eller LSS. Dessa intäkter är inte upptagna i prognos 1 och omfattningen av de eventuella intäkterna är i nuläget okända.

Sedan den 1 juli 2022 har Lekebergs kommun köpt sex platser på hunddagiset JA's Hundgöra, socialt företag. Under avtalstiden, som var 2 år, har det uppmärksammats att platserna inte nyttjats fullt ut av Daglig verksamhet med följderna att socialförvaltningen har haft höga utgifter för tomma platser. Socialnämnden beslutade att Daglig verksamhet under år 2024 ska spara 500 tkr av de utgifter som verksamheten har för hunddagis. Socialförvaltningen beslutade därför att säga upp avtalet i december 2023, med sex månaders uppsägningstid, vilket skulle medföra en halvårseffekt om ca 500 tkr i besparing. Socialförvaltningen skulle eventuellt genomföra en ny upphandling under år 2024 och då anpassa den efter verksamhetens faktiska behov. Under första delen av år 2024 har det visat sig att nyttjandet av platserna på hunddagis minskat ytterligare. Då förvaltningen har en mycket ansträngd ekonomi med prognostiserat underskott för år 2024 och denna insats inte är lagstadgad, ser förvaltningen ingen annan åtgärd än att inte göra någon fortsatt upphandling gällande platser på hunddagis för andra halvåret år 2024 och

därmed blir den totala besparingen utifrån detta beslut ca 550 tkr som redan är inräknat i prognosen.

En ytterligare åtgärd som kommer att ske under 2024 är att påbörja att implementera digitala lösningar i hemtjänsten. Välfärden står inför stora utmaningar kopplat till ekonomi och kompetensförsörjning. För att klara av dessa utmaningar krävs en omställning till digitala arbetsätt som möjliggör effektivisering och nödvändig verksamhetsutveckling. Införande av välfärdsteknik är viktigt för att klara av utmaningar inom omsorgen. Välfärdsteknik används till viss del redan idag i Lekebergs kommun, till exempel digitala lås, trygghetslarm och trygghetskameror. Andra digitala lösningar kan vara aktuella att testa exempelvis videosamtal via Ipad med hemtjänstpersonal och läkemedelsrobot för läkemedelsgivning. Kommunen behöver öka takten i införandet av välfärdsteknik inom hemtjänsten men även i andra verksamheter. För att öka takten i användandet av digitala lösningar inom hemtjänsten vill förvaltningen testa digitalt först som förstahandsalternativ vid utförandet av biståndsbeslut under en begränsad tidsperiod och att en utvärdering ska göras i slutet av året för vidare planering. Förslaget är att testperioden genomförs under september till november 2024. Det innebär att bedömningen om digital lösning är möjlig görs på alla nya biståndsbeslut som fattas inom testperioden. Digitalt först innebär inte att personer med omsorgsbehov tvingas på digitala lösningar, utan val av lösning baseras på individens behov och bedömning görs om digitala lösningar skulle fungera.

Åtgärder inom socialförvaltningens verksamheter:

Förvaltningschef har regelbundna verksamhetsmöten för avstämning med ekonom tillsammans med samtliga chefer och representant från HR. Förvaltningen prioriterar de inköp som måste genomföras, jämför priser och är kostnadsmedvetna när verksamheterna beställer varor, hjälpmedel och omlägningsmaterial. Sjuksköterskorna handleder och ska handleda personal i hur de skall tänka när de lägger om så att verksamheterna inte slösar med material. Verksamheterna arbetar aktivt med att nollvikariera om det är så att man under en kortare period kan täcka en verksamhet utan att ta in vikarie. Deltidsanställda uppmanas att lägga sig tillgängliga om de vill arbeta mer och bokas då med mertid istället för att övertid genereras. Verksamheterna diskuterar budgetfrågor på varje APT för att medvetandegöra medarbetare om kostnader i verksamheten. Vissa verksamheter har idag en högre bemanning än mot budget, bland annat är detta konsekvenser av förändringar i ATL som genomfördes 1 oktober 2023 och heltidsresan. Dessa resurser lånas så långt det är möjligt ut till andra verksamheter. Översyn sker kontinuerligt för att anpassa bemanning och schemaläggning efter verksamhetens behov. Sedan maj månad säljer Lekebergs kommun en plats på LSS-boende till annan kommun men kommunen har också flera nya kostsamma placeringar, både enligt SoL och LSS.

Inom hemtjänsten finns budgeterat för två medarbetare men verksamhetens behov är tre medarbetare vilket innebär att en medarbetare på natten är ofinansierad i budget.

Linden

- Bemanna rätt efter brukarnas behov

Lekebergs kommun

- Schemajusteringar sker från och med den 12 juni. En större schemaförändring sker efter sommaren/hösten som läggs utifrån verksamhetens behov.
- Minimera timvikarier
- Minimera övertid och mertid.
- Åtgärder för att minska korttidssjukfrånvaron
- Snabb uppföljning av korttidssjukfrånvaron och rehabiliteringsåtgärder för återgång i arbete.
- Se över antal fridagar för att få ut flera pass när verksamheten har behovet

Oxelgården

- Har en budget i balans. Oxelgården har 2,2 årsarbetare över budget och har också fått kompensera för nya ATL med resursspass på helgerna utöver budget. För att hålla budget håller Oxelgården därför igen på personal i veckorna när det finns möjlighet.
- Verksamheten tillsätter inte per automatik alla sjukskrivningar och ledigheter utan ser över verksamheten innan om det finns behov av vikarie. Det finns även tillfällen där verksamheten behöver utöka personal under perioder på grund av att brukarnas behov kräver det, vilket även det gör att verksamheten ständigt arbetar med att hålla igen på personal när möjlighet finns.

Hemtjänst

- Arbeta med sjukfrånvaro, rehabsamtal samt utreda orsaker till frånvaro
- Arbeta fram ett verksamhetsanpassat schema
- Återinföra delade turer på helger
- Se över antal fridagar för att få ut flera pass när verksamheten har behovet

HSL

- Arbetar aktivt i grupperna med ekonomi. Dels prioritera de inköp som måste köpas in. Vara kostnadsmedvetna när man beställer hjälpmedel och omläggingsmaterial. Noga granska priser vid beställning. Sjuksköterskorna handleder personal i hur de ska tänka när de lägger om sår så att man inte slösar med material.
- Arbetar aktivt med att nollvikariera om det är så att man under en kortare period kan täcka en verksamhet utan att ta in vikarie.
- Vid varje APT diskutera budget för att medvetandegöra medarbetare om kostnader i verksamheten.
- Regelbunden kontakt med ekonom.
- Gällande inkontinensmaterial är det en post som är svårprognostiserad då det varierar över tid hur mycket material det finns behov av.
- Förbandsmaterial är också en post som är svår att sätta en prognos på då det beror på hur omfattande omläggningar vi har i kommunen och oftast inget verksamheten kan påverka. Verksamheten har haft sårvårdsutbildningar och arbetar aktivt med ansvarig sårvårdsansvarig sjuksköterska och utsedda sårombud på enheterna. Med ökad kunskap i verksamheten gällande förebyggande arbete samt hantering av material, kan/bör kostnaderna också minska.
- Omvårdnadshjälpmedel håller budget fram till mars, men är också en post

som är svår att sätta prognos på då behoven ofta varierar väldigt mycket under året. Enheten har idag inga stora förråd och beställer endast hem det som finns behov av. Arbetsterapeuter och hjälpmedelstekniker har bra koll på vilka behov som finns i verksamheten vilket också stäms av regelbundet med chef.

Kastanjen/personlig assistans (PA)

- Har inte planeringsdagar eller utbildningsinsatser.
- Se över antal fridagar för att få ut flera pass när verksamheten har behovet
- Undviker dyra inköp
- Tillsätter endast vikarier vid behov
- Fyra ordinarie på Kastanjen (kvinnlig personal) är introducerade och hjälper till vid akut personalbrist i ett PA ärende
- Tre medarbetare lär sig teckenspråk för att kunna jobba med samtliga boende på serviceboendet
- Nya vikarier introduceras på fler än ett ställe om det är möjligt. Detta gäller samtliga PA ärenden och serviceboendet. Chef är restriktiv med att anställa vikarier som bara kan arbeta på ett ställe
- Har en vakant rad som inte är tillsatt fullt ut
- Chef har nekat en PA brukare att ta med sig en assistent på semester utomlands
- Verksamheten har haft svårt att rekrytera vikarier, främst till personlig assistans. Detta har inneburit extra kostnader och visst övertidsarbete.
- Ständig process att rekrytera vikarier för att undvika övertidsersättning
- Behov av bemanningstjänst på 100 % är tillsatt med en lönebidragsanställning där Arbetsförmedlingen ersätter 80 % av lönen under ett år. Detta har fallit väl ut och medarbetaren täcker upp frånvaro av ordinarie till största del av sin arbetstid

Hasselbacken

- Verksamheten kommer att hålla ner kostnaden för vikarier genom att vid eventuell frånvaro endast ersätta de timmar som behövs utifrån aktuellt bemanningsbehov i verksamheten
- Verksamheten har en behovsanpassad graf och schemalägger utifrån denna med hänsyn tagen till aktuell budget
- Verksamheten kommer att hålla en verksamhetsanpassad nivå på antalet timvikarier för att i den mån det är möjligt undvika merkostnader i form av övertidsarbete hos ordinarie personal
- Viss överanställning finns i grundschema med anledning av tidigare anställningar/heltidsresan. Idag finns viss vakans som inte ersätts av vikarier
- Verksamheten har inga planeringsdagar och genomför endast för verksamheten nödvändiga utbildningar

Daglig verksamhet

- Daglig verksamhet har en budget i balans, men verksamheten arbetar ändå aktivt med att hålla nere kostnaderna genom daglig vikarieplanering
- Verksamheten ökar intäkterna genom att få betalt för vissa utförda tjänster som deltagarna utför

IFO

- Värde för sjuktalet på IFO har stigit under första kvartalet till 13,29 %. Procentsatsen blir hög på enheten med anledning av att arbetsgruppen är liten. Tre medarbetare har varit sjukskrivna bland annat på grund en alltför hög arbetsbelastning över tid. Samtalskontakter har erbjudits hos företagshälsovården. Vid återgång till arbetet har åtgärder vidtagits för att minska arbetsbelastningen med målsättning att möjliggöra en god arbetsmiljö.
- Arbetsmiljöarbete fortlöper, IFO har jobbat med friskfaktorer. Friskfaktorsvernissage har gjorts med fokus på vad som fungerar. För närvarande är vikten av återhämtning i fokus på APT och kommer vara så även i maj och juni. Material från Sunt arbetsliv används. Utifrån medarbetarnas önskemål planeras ett genomförande av en gemensam aktivitet under ett par, tre timmar under enklare former. Resultatet av pulsmätningar följs upp.
- Fortsatta rekryteringsförsök kommer ske för att tillsätta handläggare till Barn- och familjegruppen liksom kurator till öppenvården. När nya handläggare kommit på plats i Barn- och familjegruppen kan konsulter avslutas. Sker i samarbete med HR-avdelningen som stöttar och hjälper till att omvärldsbevaka.
- Överta familjehem i egen regi från konsulentstöttad verksamhet när det bedöms lämpligt. Förbättra och tydliggöra avtal med konsulentstöttad verksamhet vid nya placeringar. Se över kostnader i familjehemsvården överlag.
- I samverkan med hemtjänsten ses arbetssätt över för att underlätta vid bedömning av hemtjänstinsatser där ett avslut kan vara aktuellt. Blankett har tagits fram som brukaren skriver under

Åtgärder socialförvaltningen ämnar vidta gällande:

Övertidstimmar

Verksamheterna arbetar aktivt med schema och vikarietillsättning och hålla en verksamhetsanpassad nivå på antalet timvikarier för att i den mån det är möjligt undvika övertid för ordinarie personal och tar enbart in personal på övertid då det verkligen behövs för att säkra upp verksamheten och patientsäkerheten. Sjukfrånvaro framför allt på helger och nätter har lett till övertid trots schemaförändringar och vikarietillsättning. När det saknas vikarier och turbyten eller förskjuten arbetstid måste ske leder det till en extra kostnad samma dag för att klara exempelvis medicinutdelning då flera medarbetare inte har/vill inte ha delegering. Cheferna arbetar för att fler medarbetare ska vilja ha delegering samt har samtal med de medarbetare som inte meddelar när delegeringen är på väg att gå ut eller har gått ut. Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska, MAS, har ändrat rutin till att vana vikarier kan få insulindelegering, inte bara undersköterskor som det varit tidigare vilket underlättar personaltillsättning. Verksamheterna försöker hålla ner kostnader för vikarier om det är möjligt genom att endast ersätta de timmar som behövs vid frånvaro. Övertid ska inte förekomma om det inte sker akuta händelser samt för att upprätthålla förvaltningens dygnet runt verksamheter eller då vissa verksamheter utsätts för hot och våld samt ökade risker. Verksamheterna pratar om vår

arbetsmiljö, att vi tillsammans är varandras arbetsmiljö.

Personal som säger upp sig:

I de fall uppsägningar sker har chefen idag dialog innan för att se om verksamheten kan göra något för att medarbetaren skulle vilja stanna kvar. Avslutningssamtal hålls med medarbetare. Cheferna pratar med medarbetare om vikten av att vara på jobbet och vilka vi är på jobbet för i Lekebergs kommuns så fort tillfälle ges men framför allt på APT för att visa på vikten av att medarbetarna hittar mening i sina arbetsuppgifter. Förvaltningen har idag närvarande chefer i verksamheten som ringer till medarbetarna vid frånvaro för att följa upp mående och orsak. Samtal sker alltid med medarbetare som har fler än sex frånvarotillfällen inom sex månader för att tidigt upptäcka anledningar till att medarbetaren inte är på arbetet och, om orsaken är annan än sjukdom, för att kunna erbjuda tidiga insatser. Det är idag svårt att få tillgång till vikarier, intervjuer sker regelbundet för att öka antalet ersättare men arbete pågår också med att avsluta de vikarier som har frånvaro eller inte fungerar i verksamheterna och som bidrar till att ordinarie medarbetare väljer att lämna kommunen. Tillgång till vikarier gör att ordinarie medarbetare i större utsträckning beviljas den semester som de ansöker om.

Flera av verksamheterna har stabila personalgrupper och ingen eller väldigt liten personalomsättning medan några verksamheter har en högre personalomsättning. Omsättningen beror på många anledningar där historiskt en hög chefsomsättning kan ha spelat roll, men i många fall finns personliga och helt normala förklaringar till varför medarbetare väljer att lämna Lekebergs kommun.